

ՀՀ ԿՐԹՈՒՅԱՆ , ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ
ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ԵՐԵՎԱՆԻ Վ.ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ Հ.173 ՀԻՄՆԱԿԱՆ
ԴՊՐՈՑ»ՊՈԱԿ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ Վ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ Հ.12 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ
ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒ ՑԻՉ`
Նեղյա Գևորգի Հակոբյան

«ՈՒՍՈՒՑԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒՄԸ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ԿԱՄ ՆՐԱՆՑ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԵՏ` ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒՄ»
Հետազոտական աշխատանք

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ
- ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԱՐԿ
- ՈՒՍՈՒՑԶԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒՄԸ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿԱՄ ՆՐԱՆՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԵՏ՝ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒՄ
- ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ
- ԱՄՓՈՓՈՒՄ
- ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
- ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակական կյանքի անբաժանելի մաս հանդիսացող կրթությունը բոլոր դարաշրջաններում ուղղված է եղել հասարակության պահանջների բավարարմանը: Կրթության նպատակը մանկավարժության մեջ միշտ եղել է անփոփոխ՝ աճող սերունդը նախապատրաստել կյանքին, ձևավորել տվյալ ժամանակաշրջանի համար հասարակության լիարժեք, ակտիվ անդամներ, իսկ կրթության խնդիրներն անընդհատ փոփոխվել են՝ պայմանավորված նոր հասարակական պահանջների ձևավորմամբ, տվյալ հասարակության տնտեսական, գիտական, մշակութային զարգացմամբ: Կարծում են թեման բավականին արդիական է, քանի որ այսօր դպրոցներում առաջնային, կարևոր համարվող հարցերից մեկն էլ ուսուցիչ-աշակերտ-ծնող օղակի սերտ պահպանման ապահովումն է: Այս օղակի սերտ պահպանմանը կարևորություն է տրվում դեռ նախակրթարանից: Բնականաբար ծնողի կամ օրինական ներկայացուցչի ներգրավվածությունը սեփական երեխայի կրթության գործընթացին տալիս է մի շարք դրական արդյունքներ: Ուսուցչի նպատակը միշտ եղել է անփոփոխ՝ նախապատրաստել աշակերտին կյանքին, ձևավորել ժամանակաշրջանի համար հասարակության լիարժեք, ակտիվ, մտածող, վերլուծող քաղաքացի, մյուս կողմից էլ ծնողի կամ օրինական ներկայացուցիչների նպատակն է տեսնել իր երեխային կայացած անհատի, այսինքն այս երկու կողմերի դրական շահերի բախման հետևանքով կունենանք լավ արդյունք: Ուստի շատ կարևոր է ,որ այդ համագործակցությունը լինի գրագետ, կողմերի նկատմամբ ցուցաբերվի ճիշտ մոտեցում, յուրաքանչյուր քայլ մշակել այնպես, որ կողմերը շահագրգիռ լինեն համագործակցության: Բնականաբար դրական արդյունքի հասնելու համար ուսուցիչը միայնակ չի կարող գործել , պետք է փոխադարձաբար միմյանց օգնելով գործել: Երեխայի կրթությունը պետք է ուղղված լինի երեխայի անհատականության, տաղանդի, մտավոր ու ֆիզիկական ունակությունների զարգացմանը : Այսպիսով ուսուցիչ, դպրոց, ծնող համագործակցության պահպանումը առնձնահատուկ նշանակություն ունի աշակերտի հաջողության գրավականի համար: Երեխայի ժառանգական տվյալները ներդրված են ուղեղի կառուցվածքում, զգայարաններում, խոսքաշարժողական օրգաններում և որևէ գործողություն կատարելու

հաջող պայմաններից են : Սակայն այդ հաջողությունը մեծ մասամբ ապահովվում է ջանասիրությամբ, աշխատասիրությամբ: Չմոռանանք նաև, որ կայացած, հզոր պետության հիմքը առողջ, վերլուծող, դատող հասարակությունն է և դրա կայացման ծանր, պատասխանատու , բարդ բեռը դրված է ուսուցչի ուսերին, քանի որ ուսուցիչն է ստեղծում լավ բժիշկ , իրավաբան, հողագործ, ի վերջո նա է տեսնում իր առջև նստած աշակերտի մեջ երկրի ապագան կերտող քաղաքացուն: Ուսուցիչը նախ և առաջ պետք է ապրի աշակերտի հոգսերով, խնդիրներով և աշակերտի ձեռքբերումները համարի նաև իրենը: Հենց այդ նվիրվածության մեծ զգացումի շնորհիվ մենք կունենանք կայացած, հզոր պետություն : Հաշվի առնելով այս ամենը յուրաքանչյուր ուսուցիչ պետք է լինի ծնող և յուրաքանչյուր ծնող պետք է լինի ուսուցի, ուստի նրանց համագործակցումը աշակերտի, երեխայի լավագույն գրավականն է:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Ընտանիքում են ձևավորվում հասարակությունում ընդունված նորմերի ընկալումը, հասարակական գործունեության ու աշխատանքի նկատմամբ վերաբերմունքը և այլն: Դեռևս հնագույն ժամանակներից մեր ազգի համար ընտանիքը կարևոր, նույնիսկ առաջնային տեղ է գրավել: Ընտանիքի շնորհիվ մենք, ենթարկվելով դարերի փորձությանը և կրելով ժամանակի ազդեցությունը, շարունակում ենք պահպանել մեր ազգային նկարագիրը: Ընտանիքը համարվում է կարևոր գործոն անհատի սոցիալական ստատուսի գնահատման համար: Կարելի է ասել, որ հայկական ընտանիքում դրսևորվում են ընտանիքը բնութագրող հատկանիշները: Այսինքն՝ մեզ մոտ մեծ է ընտանիքի դերը մեր սովորույթների արժեքների նորմերի փոխանցումն ապահովելու գործընթացում: Հենց ընտանիքում են ձևավորվում մեր դավանանքի, ազգի պատկանելիության զգացումը: Ընդհանուր ասած՝ հայկական ընտանիքը հիմքն է մեր հասարակության ձևավորման ու զարգացման համար: Անցած դարի վերջին 20-ամյակից հայկական ավանդական ընտանիքի մոդելն ու հասարակական ընկալումները սկսել են փոխվել: Դրան նպաստել են նաև տարածաշրջանում պատերազմները, դրանց հետևած տնտեսական և սոցիալական ցնցումները: Հայ ընտանիքի կայուն հիմքերի թուլացումը տեղի է ունենում նաև մեր օրերում՝ հատուկ, նորաձև փոփոխությունների ազդեցության ներքո: Գիտնականները նշում են նաև մի հետաքրքիր կախվածություն. այն երկրների երիտասարդները, որտեղ բարձր է գնահատվում ջանասիրաբար աշխատելու և նյութական հաջողության հասնելու էթիկան, հաճախ համապատասխանում են «ընտանեկան ուղղվածությամբ» մոդելին: Պանդխտությունը հայոց դարավոր ցավն է՝ իր բոլոր անցանկալի հետևանքներով: Այսօր էլ երկրից մեկնած շատ հայորդիներ, լքելով ընտանիքը, ամուսնանում են օտարների հետ: Եթե առաջներում արտագնա աշխատանքի մեկնում էին միայնակ, ապա այսօր մեկնում են նաև ընտանիքներով: Դա արտաքուստ ունի իր դրական կողմը՝ ամուսինները միասին են լինում, և հիմնականում բացառվում է ամուսնու կողմից նոր ընտանիք կազմելու հնարավորությունը: Բայց, իրականում, նորաստեղծ շատ ընտանիքներ կտրվում են հայրենիքից, երկիրը

դատարկվում է, ազգը զրկվում է երիտասարդ, եռանդուն աշխատուժից: Երեխաները հաճախում են օտարալեզու դպրոցներ, զրկվում մայրենի լեզվով կրթություն ստանալու հնարավորությունից, կտրվում են ազգային արմատներից: Անցած դարի վերջին քսանամյակից սկսած՝ հայ ավանդական ընտանիքի մոդելն ու հասարակական ընկալումները սկսել են փոփոխվել: Նորաձև ռեֆորմների և արդի սոցիալ-տնտեսական պայմանների ազդեցության ներքո տեղի են ունենում հայ ընտանիքի ավանդական հիմքերի թուլացում ու ազգային արժեհամակարգի փոփոխություն: Ծնելիության նվազման պատճառով նվազագույնի է հասել երիտասարդ ընտանիքներում երեխաների թիվը, զգալիորեն աճել է ամուսնալուծությունների, միայնակ մայրերի և անօթևան երեխաների թիվը¹: Հաշվի առնելով այս ամենը յուրաքանչյուր ուսուցիչ պետք է լինի ծնող և յուրաքանչյուր ծնող պետք է լինի ուսուցիչ , ուստի նրանց համագործակցումը աշակերտի, երեխայի լավագույն գրավականն է:

Նպատակ - ուսուցչին զինել գիտելիքներով , կարողություններով , որոնք անհրաժեշտ են ժամանակակից մանկավարժական գործընթացն արդյունավետ կազմակերպելու համար:

Խնդիրներ՝

-աշակերտների մոտիվացիայի բացակայություն

-կարգապահական խնդիրներ

- ծնողները չեն աջակցում

-սոցիալական խնդիրներ

-աշակերտների

անտարբերությունը

ուսման

նկատմամբ

ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒՄԸ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ԿԱՄՆՐԱՆՑ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԵՏ՝ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒՄ

Կրթության, ուսուցման և ընտանեկան դաստիարակության շրջանակներում կարևոր է պահպանել ծնող-դպրոց-դասուղեկ կապն, որն կնպաստի երեխանների ուսուցման գործընթացի զարգացմանը, կբարձրացնի երեխանների կրթության և դաստիարակության մակարդակը: Դասուղեկի և ծնողների համագործակցության բովանդակությունն իր մեջ երեք հիմնական ուղղություններ է ներառում՝ ծնողների հոգեբանամանկավարժական տեղեկացվածությունը, նրանց մասնակցությունը ուսումնա դաստիարակչական գործընթացին և նրանց մասնակցությունը դպրոցի կառավարմանը:

Ծնողների հոգեբանամանկավարժական տեղեկացվածությունը ենթադրում է ընտանիքների հետ աշխատանքի հետևյալ ձևերի կազմակերպում՝

- կոնֆերանսներ,
- անհատական և թեմատիկ խորհրդատվություններ,
- ծնողական ժողովներ,

Ծնողներին դասարանի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին կարելի է ներգրավել՝ կազմակերպելով գործունեության հետևյալ ձևերը.

---

¹ Инклюзивное образование, URL:// http://www.mou13school.narod.ru/inklyuziv_obr.html:

- երեխաների ու ծնողների ստեղծագործության օրեր,
- բաց դասեր ու արտադասարանական միջոցառումներ,
- մասնակցություն դպրոցի ու դասարանի աշխատանքներին,
- ծնողական հսկողության սահմանում դասարաններում:

Ծնողների մասնակցությունը դպրոցի ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարմանը կարելի է կազմակերպել հետևյալ ձևերով.

- դասարանի ծնողների մասնակցությունը դպրոցի խորհրդի աշխատանքներին,
- դասարանի ծնողների մասնակցությունը ծնողական խորհրդի աշխատանքներին,
- ծնողի մասնակցությունը դպրոցի կազմակերպչական աշխատանքներին:

Օգտագործելով համագործակցության և զրույցի մեթոդը դասը կարելի է անցկացնել ավելի հետաքրքիր, ծնող, ուսուցիչ, աշակերտ կապը պահելով: Օրինակ՝ Ես և հասարակությունը թեման ուսուցման ժամանակ շատ մեծ ազդեցություն ունի նաև ծնողը: Դասը հետաքրքիր և յուրօրինակ ներկայացնելու համար դասին կարելի է ներգրավվել ոչ միայն աշակերտներին այլ նաև ծնողներին: Տարատեսակ օրինակների ներկայացման ժամանակ աշակերտը և ծնողը միասին դասին հաղորդում են հետաքրքիր, բովանդակալից, յուրահատուկ տեսք, համագործակցելով ուսուցչի հետ: Այն ունենում է դրական արդյունք և երեխայի մեջ օրվա դասը ավելի տպավորիչ է դառնում: Դասղեկը մեծ ուշադրություն պետք է դարձնի դասարանի ծնողների տեղեկացվածությանը, որը օգնում է ծնողների մանկավարժական մտածելակերպի և դաստիարակչական հմտությունների ձևավորմանը: Ծնողների մասնակցության ձևերից մեկը դպրոցի և դասարանի ծնողական խորհրդի գործունեությունն է: Ծնողական խորհրդի անդամներ են դառնում ամենաակտիվ և փորձառու ծնողները: Ծնողական խորհրդի նիստերը անց են կացվում ամիսը մեկ անգամ, սակայն անհրաժեշտության դեպքում կարելի է անցկացնել նաև երկու անգամ:

Դասարանի ծնողական խորհրդի ներգրավում է ծնողների արտադասարանական

միջոցառումների կազմակերպման ու անցկացման գործերին:

Ծնողների հետ աշխատանքի մի հետաքրքիր և արդյունավետ ձև է նաև ծնողական համալսարանը, որի նպատակը համալրել ծնողների մանկավարժական և հոգեբանական գիտելիքները, ծանոթացնել նրանց դաստիարակության ժամանակակից խնդիրներին:

Ծնողական համալսարանում պարապմունքները կարող են անցկացվել զանազան ձևերով՝ կոնֆերանսներ, հարց ու պատասխաններ, դասախոսություններ, սեմինարներ և այլն:

Երեխաների ընտանիքների ուսումնասիրությունը դասղեկին հնարավորություն է տալիս ավելի լավ ճանաչելու երեխային, հասկանալու նրա ընտանեկան դրությունը, ճանաչելու նրա ավանդույթները, հոգևոր արժեքները, ծնողների և երեխաների փոխհարաբերությունները և այլն: Ընտանիքների ուսումնասիրության համար դասղեկը կարող է հոգեբանամանկավարժական հայտորոշման տարբեր մեթոդներ կիրառել, օրինակ՝ զրույցներ, թեստեր, հարցաթերթիկներ, գործնական և ինտերակտիվ խաղեր, սեմինարներ:

Գործնական աշխատանքի տարբեր ձևերը հնարավորություն են տալիս ծնողներին պարզելու, թե երեխաների դաստիարակության հարցում ինչն է իրենց հաջողվում, ինչն ուղղելու կարիք ունի և ինչն է թերի մնում: Ցանկացած ծնող պետք է գիտակցի, որ երեխայի դաստիարակության հիմնաքարը դրվում է ընտանիքում²:

Երբեմն ծնողները հրաժարվում են մասնակցել ծնողական ժողովներին և խուսափում են դասղեկի հետ հանդիպելուց: Սակայն չպետք է զարմանալ, քանի որ հաճախ ծնողական

---

² Инклюзивное образование в России

Url:// http://psyjournals.ru/edu_economy_wellbeing/issue/36287_full.shtml:

ժողովներն ու հանդիպումները վերածվում են վեճի, որտեղ ոտնահարվում է ծնողի արժանապատվությունը: Դասղեկը պետք է միշտ հիշի և հասկանա, որ ծնողական ժողովի նպատակը դասարանում ծագած խնդիրների քննարկումն ու ծնողների օգնությամբ այդ խնդիրների լուծման ուղիներ գտնելն է:

Թեմատիկ և անհատական խորհրդատվություն անց է կացվում ծնողների ցանկությամբ կամ դասղեկի խորհրդով, եթե ծնողները երեխայի դաստիարակության ընթացքում բախվում են խնդիրների, որոնք ի վիճակի չեն ինքնուրույն լուծելու կամ խուսափում են դժվար իրավիճակներում որևէ որոշում կայացնելուց:

Նմանատիպ խորհրդատվություններին պետք է մանրակրկիտ նախապատրաստվել: Այդ ընթացքում անհրաժեշտ է զրուցել երեխայի, նրա մտերիմների և մանկավարժների հետ, ընդ որում դա պետք է կատարել շատ զգույշ և խելացի կերպով: Յուրաքանչյուր խորհրդատվություն ենթադրում է ոչ միայն խնդիրների քննարկում, այլ նաև գործնական խորհուրդներ այդ խնդիրների լուծման վերաբերյալ: Միշտ չէ, որ դասղեկը ի վիճակի է նմանատիպ խորհրդատվություններ անցկացնել, ուստի երբեմն հարկ է լինում այդ խնդիրների լուծմանը ներգրավել նաև այլ մասնագետների:

Խորհրդատվություն անցկացնելիս պետք է իմանալ.

- Խորհրդատվությունն անց է կացվում ծնողների, երեխայի և դասղեկի խնդրանքով,
- Քննարկվող խնդիրը դասղեկին պետք է հայտնի լինի, որը նա պարտավոր է ուսումնասիրել տարբեր տեսանկյուններից՝ երեխայի, ծնողների, մանկավարժների,
- Խորհրդատվության ընթացքում անհրաժեշտ է հնարավորություն տալ շահագրգիռ կողմերին՝ արտահայտելու իրենց տեսակետներն ու վերաբերմունքը խնդրի վերաբերյալ,

- Խորհրդատվության մասնակիցները, որոնք փորձում են օգնել ծնողներին, պետք է մանրամասն ծանոթ լինեն քննարկվող խնդրին,
- Խորհրդատվությունը պետք է անցնի բարեկամական մթնոլորտում, առանց սպառնալիքների և վիրավորանքների,
- Խորհրդատվության ընթացքում անհրաժեշտ է նախ ներկայացնել երեխայի բոլոր դրական հատկանիշները, ապա նոր միայն խոսել եղած խնդիրների մասին,
- Խորհրդատվության ընթացքում երբեք չի կարելի մի երեխային համեմատել մյուսի հետ, այլ հարկավոր է միայն խոսել նրա նախկին դրական հատկանիշների և հաջողությունների մասին և դրանք համեմատել ներկայիս թերությունների և դժվարությունների հետ,
- Խորհրդատվության ընթացքում մասնագետները, մանկավարժներն և դասուցիչները պետք է ծնողներին գործնական խորհուրդներ տան,
- Խորհրդատվությունը պետք է լինի հեռանկարային և նպաստի ընտանիքում ծագած խնդիրների դրական լուծմանը,
- Խորհրդատվության արդյունքները չպետք է քննարկման առարկա դառնան կողմնակի մարդկանց համար,

Դասուցի-ծնողներ հանդիպման ժամանակ պետք է իր մեջ ներառի հետևյալ հինգ կարևոր բաղադրիչները.

1. Դասարանի աշակերտների առաջադիմության վերլուծություն:

Դասուցի ծնողներին ներկայացնում է դասարանի ուսումնական գործունեության ընդհանուր արդյունքները: Նախապես պետք է զգուշացնել ծնողներին, որ նրանք իրենց հետաքրքրող մասնավոր հարցերը կարող են տալ միայն անհատական հանդիպման ժամանակ: Ծնողական ժողովի մասնակիցներին ներկայացնելով դասարանում դասավանդող ուսուցիչների կարծիքը, հայտնելով նրանց այս կամ այն

եզրակացությունը՝ դասղեկը պետք է գերծ մնա իր սուբյեկտիվ կարծիքն ու վերաբերմունքն արտահայտելուց:

2. Դասարանում տիրող սոցիալ հոգեբանական մթնոլորտի ներկայացում:

Դասղեկը ներկայացնում է տարբեր իրավիճակներում երեխաների վարքի վերաբերյալ իր դիտարկումները: Քննարկման թեմա կարող են լինել նաև աշակերտների փոխհարաբերությունները, նրանց խոսքը, արտաքին տեսքը և շատ այլ հարցեր: Ծնողները պետք է հասկանան, որ դպրոցը սոցիալականացման այն ինստիտուտն է, որտեղ երեխաները այլ մարդկանց հետ համագործակցելու փորձ են ձեռք բերում, որն ավելի կարևոր է, քան գիտելիքների քանակը: Ավելորդ է հիշեցնել դասղեկներին, որ նրանք պետք է խիստ նրբանկատ լինեն, խուսափեն բացասական գնահատականներ տալուց երեխաներին ու, առավել ևս, նրանց ծնողներին: Ժողովի այս բաժինը չի կարելի վերածել աշակերտների <<մեղքերի>> թվարկման ժամի:

3. Հոգեբանամանկավարժական խորհրդատվություն: Անհրաժեշտ է հասկանալ, որ ծնողների հոգեբանամանկավարժական մակարդակի բարձրացումը դասղեկի աշխատանքի գլխավոր խնդիրներից մեկն է: Դրա համար կարելի է ծնողներին ծանոթացնել մանկավարժական գրականության նորություններին, կազմակերպել կլոր սեղաններ, կինոդիտումներ, այցելել ցուցահանդեսներ և այլն:

4. Կազմակերպչական աշխատանքների քննարկում: Կազմակերպչական աշխատանքների քննարկումը բաղկացած է երկու բաղադրիչներից՝ կատարած աշխատանքի հաշվետվություն և տեղեկություն ընթացիկ գործերի վերաբերյալ: Պետք է նշել, որ բոլոր ֆինանսական հարցերը հարկավոր է նախապես քննարկել ծնողական խորհրդի հետ:

5. Անհատական զրույց ծնողների հետ:

Դասղեկի ուշադրության առարկան այն երեխաների ծնողներն են, ովքեր ուսման և զարգացման որոշ խնդիրներ ունեն: Դժվարություն է առաջացնում այն փաստը, որ նման

աշակերտների ծնողները, խուսափելով քննադատություններից, ծնողական ժողովներին չեն ներկայանում: Դասղեկը պետք է օգնի նրանց հասկանալու, որ այստեղ երեխային ոչ թե դատում, այլ փորձում են օգնել: Դասղեկի համար առանձնակի մտահոգություն են ներկայացնում <<դժվար>> երեխաները և այն աշակերտները, որոնք մշտապես հետ են մնում որոշ ուսումնական առարկաներից: Ուսումնական տարվա սկզբում դասղեկը պետք է դասավանդող ուսուցիչների ուշադրությունը հրավիրի այն երեխաների վրա, որոնց վարքը անբավարար է: Երեխաների վատ պահվածքը կարող է կապված լինել ընտանեկան խնդիրների, երեխայի առողջության, հաղորդակցման դժվարությունների և բնավորության առանձնահատկությունների հետ³: Դրա համար դասղեկը կարող է դպրոցի ղեկավարության հետ համատեղ կազմակերպել և անցկացնել քննարկումներ մանկավարժների հետ՝ <<Իմ դասարանի դժվար երեխաները>> թեմայով: Այսպիսի նիստերին ներկա են լինում դասավանդող ուսուցիչները, դասղեկը և դպրոցի ղեկավարությունը, որոնց նպատակն է քննարկել և գտնել երեխաների ուսման և վարքի խնդիրների լուծման ուղիները: Խնդրահարույց աշակերտների հետ տարվող աշխատանքները կազմակերպելիս անհրաժեշտ է՝

- Երեխայի ծնողներին հրավիրել անհատական և թեմատիկ զրույցների,
- Այցելել երեխաների ընտանիքները, ուսումնասիրել նրանց կենցաղային պայմաններն ու ընտանեկան դրությունը,
- Երեխաների համար կազմակերպել լրացուցիչ պարապմունքներ, դասավանդող ուսուցիչների խորհրդատվություն և դասընկերների օգնություն,
- Ներգրավել աշակերտներին ֆակուլտատիվների ու խմբակների աշխատանքներում,

---

³ Ռ. Մուրադյան, Մ 992 Դասղեկ, Նոր մոտեցումներ դաստիարակչական աշխատանքներում, Երևան, Գիտություն, 2007, էջ 192:

- Ներգրավել երեխաներին առարկայական միջոցառումների և երեկույթների կազմակերպմանը,
- Անցկացնել թեմատիկ դաստեղակական ժամեր և այլն:

Ծնողների և ուսուցիչների իրական համագործակցությանը միշտ հետևում են դրական արդյունքներ՝ ձևավորվում է փոխադարձ վերահսկողություն, ծնողները և ուսուցիչներն աշխատում են որպես մեկ խումբ, որպեսզի յուրաքանչյուր երեխայի համար ստեղծեն եզակի և հետաքրքիր ուսուցման փորձություն, երեխաները շահում են մեծահասակների համագործակցող խմբի հետ:

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Դասը հասկանալի և ըմբռնելի է դառնում պահպանելով ծնող, ուսուցիչ, աշակերտ կապը: Համագործակցության մեթոդը ամենաարդյունավետ մեթոդներից մեկն է, որը անպայման տալիս է իր դրական արդյունքը: Մեթոդը կարելի է կիրառել հաճախ: Պահպանելով լավ հարաբերություններ ծնողների հետ, ուսուցման գործընթացը դառնում է ավելի հետաքրքիր:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակության մեջ կատարվող արձատական փոփոխությունները էական ազդեցություն են ունենում նաև դպրոցի վրա: Առավել դժվար իրավիճակներում են հայտնվում երեխաները, որոնք այդ անցումային շրջանում ավելի շատ են զգում խորհրդի, օգնության, քնքշանքի և պաշտպանության կարիք: Աճող սերնդի ճակատագիրը կախված է դաստիարակության կայուն համակարգից: Այդպիսի համակարգ ստեղծելու համար ուսումնական հաստատությունները պետք է մի շարք հիմնախնդիրներ լուծեն, որոնցից են՝ դաստիարակության գործընթացի զարգացումը, մանկավարժական կազմի համալրումը վերապատրաստված մասնագետներով և այլն: Աշխատանքում մենք ներկայացրեցինք դասղեկ, ծնող, դպրոց կապի անհրաժեշտությունը, և այդ կապի ազդեցությունը երեխաների ուսուցման և դաստիարակության գործընթացի վրա: Արդեն ապացուցված է, որ դաստիարակությունը հաջողություն է ունենում, եթե ընտանիքի հետ տարվող աշխատանքն ու երեխայի դաստիարակությունը կատարվում են միաժամանակ: Դրա համար դասղեկը պետք է ծնողների հետ նախապատրաստական գործունեություն ծավալի, քանի որ այսօրվա պայմաններում առանց ընտանիքի հետ հիմնական աշխատանքի, հնարավոր չէ արդյունավետ աշխատել դասարանի հետ: Չ՞է որ աշակերտների ընտանիքները նույնանման չեն. տարբեր են նրանց սոցիալական պայմանները, երեխաների նկատմամբ վերաբերմունքն ու բարոյական նորմերը: Իսկ այդ ամենն ազդում են երեխայի առողջության, հոգեվիճակի, ուսման և ինքնուրույնության վրա: Աշակերտը պետք է հավատա , վստահի ,և ուսուցչին , և ծնողին, և սեփական ուժերին:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ռ. Մուրադյան, Դասղեկ, Նոր մոտեցումներ դաստիարակչական աշխատանքներում, Երևան, Գիտություն, 2007, էջ 192,

2. Մանկավարժություն

URL:// <http://www.northern.am/index.php>

3. Инклюзивное образование в России

Url:// http://psyjournals.ru/edu_economy_wellbeing/issue/36287_full.shtml

4. Инклюзивное образование

URL:// http://www.mou13school.narod.ru/inklyuziv_obr.html

